

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника**

Навчально-науковий юридичний інститут

кафедра судочинства

**Логвінова Марія Володимирівна
Кульчак Леся Степанівна**

ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ

**Методичні вказівки для самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр»**

денної форми навчання

спеціальності 081 Право. ОПШ «Право»

Івано-Франківськ, 2025

Схвалено на засіданні кафедри судочинства Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 6 від 14.01.2025 р.)

Схвалено на засіданні Науково-методичної ради Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № ____ від _____ 2025 р.)

Логвінова М.В., Кульчак Л.С. Виконавче провадження: методичні вказівки для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ОР «Бакалавр» денної форми навчання спеціальності 081 «Право», ОПП «Право». Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2025.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для студентів 3 курсу денної форми навчання для підготовки до семінарських занять з вибіркової дисципліни «Виконавче провадження»; до написання модульної контрольної роботи; складання заліку.

В методичних вказівках міститься: передмова, програма навчальної дисципліни, короткі методичні рекомендації до кожної теми, перелік питань для самоконтролю, аналітичні та практичні завдання.

У передмові поданий перелік літератури, а також розширений перелік нормативно-правових актів станом на 01.01.2025 р.

Методичні вказівки призначені для студентів, аспірантів, викладачів.

© Логвінова М.В., Кульчак Л.С., 2025

© Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, 2025

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Виконавче провадження» є однією з вибіркових дисциплін, яка забезпечує поглиблене вивчення норм процесуальних галузей права та передбачає опанування здобувачами освіти загальних положень виконавчого провадження, структури органів та посадових осіб, які здійснюють примусове виконання рішень, прав та обов'язків учасників виконавчого провадження, вимог, які пред'являються до різних видів виконавчих документів; вивчення порядку та особливостей відкриття і здійснення виконавчого провадження, задоволення вимог стягувачів, звернення стягнення на майно, заробітну плату та інші доходи боржника, захисту прав стягувача, боржника та інших осіб у виконавчому провадженні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

- (1) нормативно-правові акти, які регламентують поняття, правові основи та засади виконавчого провадження; структуру органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень; права та обов'язки учасників виконавчого провадження; вимоги, які пред'являються до різних видів виконавчих документів; порядок відкриття і здійснення виконавчого провадження, задоволення вимог стягувачів, звернення стягнення на майно, заробітну плату та інші доходи боржника, захисту прав стягувача, боржника та інших осіб у виконавчому провадженні;
- (2) науково-теоретичні дослідження у сфері виконавчого провадження;
- (3) особливості виконавчого провадження в умовах воєнного стану;
- (4) практика суду у сфері виконавчого провадження.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти теоретичної бази знань та практичних навичок у сфері правозастосовної діяльності, пов'язаної з виконанням рішень, що підлягають примусовому виконанню.

Під час лекцій, семінарських занять, виконання завдань вибіркового компонента (так звані індивідуальні завдання) та самостійної роботи майбутні фахівці права набувають:

- (1) **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання нормативних положень відкриття, порядку та умов здійснення виконавчого провадження; підстав, порядку і строків зупинення виконавчого провадження та його закінчення у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області виконавчого провадження як завершальної стадії судового провадження і примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб) та розуміння професійної діяльності; здатність діяти на основі етичних міркувань, керуючись

зокрема Кодексом професійної етики приватних виконавців України 26.10.2021 року; здатність реалізовувати права та обов'язки суб'єктів виконавчого провадження, утверджуючи цінності громадянського суспільства та верховенства права;

(2) **спеціальні, фахові компетентності**: повага до честі та гідності людини як найвищої соціальної цінності в процесі виконання рішень, що підлягають примусовому виконанню; знання та розуміння міжнародних стандартів захисту суб'єктивних прав та законних інтересів сторін виконавчого провадження, а також практики Європейського суду з прав людини в сфері виконання судових рішень; здатність застосовувати знання основоположних засад і позицій конституційного, адміністративно-процесуального, цивільного процесуального законодавств у сфері виконавчого провадження; знання і розуміння особливостей застосування норм цивільного права, сімейного права, цивільного процесуального права, адміністративного процесуального права в поєднанні із законодавством про виконавче провадження; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття та елементи здійснення примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб); здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері виконання рішень, що підлягають примусовому виконанню; здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення чинного та міжнародного законодавства у сфері виконавчого провадження; здатність до консультивання з правових питань, зокрема, застосування можливих норм процесуального права, які регулюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб); здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з виконавчим провадженням.

Опанувавши дисципліну «Виконавче провадження», студенти повинні володіти такими **програмними результатами навчання**: проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел виконавчого провадження, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні ресурси, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; давати короткий висновок з достатньою обґрунтованістю щодо окремих фактичних обставин при вирішенні практичних завдань, пов'язаних з особливостями примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб); використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин при вирішенні практичних завдань, пов'язаних з особливостями виконання рішень, що підлягають примусовому виконанню; дискутувати з проблем, пов'язаних із примусовим виконанням судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб), пропонувати та обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; демонструвати вміння користуватися Автоматизованою системою виконавчих проваджень (<https://asvpweb.minjust.gov.ua>), Єдиним

реєстром боржників (<https://erb.minjust.gov.ua>), сайтом «Он-лайн будинок юстиції» (<https://online.minjust.gov.ua>), застосунком «Дія»; виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин у сфері виконавчого провадження; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту поняття, засад, суб'єктів виконавчого провадження; основ організації та діяльності органів державної виконавчої служби; основ діяльності приватних виконавців; актів, що підлягають примусовому виконанню; строків у виконавчому провадженні; загальних умов та порядку здійснення виконавчого провадження; особливості виконання рішень у немайнових спорах; порядку звернення стягнення на майно боржника, на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника; оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби; виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб; готувати проекти виконавчих документів; надавати консультації в межах роботи юридичної клініки з загальних питань виконавчого провадження.

У відповідності до навчального плану «Виконавче провадження» є вибірковою дисципліною.

Для опанування застосовуються такі форми організації навчального процесу: лекції, семінарські заняття, консультації, контрольна робота, самостійна робота студентів, залік.

В свою чергу самостійна робота з навчальної дисципліни «Виконавче провадження» передбачає опрацювання теоретичних засад прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання; підготовка до семінарських занять; підготовка до контрольної роботи, заліку; розв'язання і письмове оформлення методичних, аналітичних і практичних завдань; виконання індивідуальних завдань; написання наукових доповідей, підготовка тез, участь у студентських науково-практичних конференціях тощо.

Самостійна робота студентів виступає основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Відповідно до Положення про порядок організації і контролю самостійної роботи студентів навчально-наукового юридичного інституту, затвердженого вченою радою ННЮІ, самостійна робота студента – це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та поза аудиторний час з метою формування самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості молодої людини, суть якої полягає в уміннях планувати, систематизувати, контролювати й регулювати свою діяльність під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Таким чином, самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в поза аудиторний час, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні здобути навички самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички прийняття правових рішень. Впродовж освоєння навчальної дисципліни передбачається групова й індивідуальна навчально-пізнавальна та прикладна самостійна робота студента в аудиторні і поза аудиторний час.

Представлений навчально-методичний посібник покликаний сприяти вивченню тем з навчальної дисципліни, по яких передбачається проведення семінарських занять, так і тих, які, відповідно, не будуть предметом вивчення на семінарських заняттях. Разом з тим, вони становлять невід'ємну частину змісту навчальної дисципліни та охоплюються в рамках проведення поточного, модульного та підсумкового контролю. В посібнику у вигляді коротких методичних вказівок викладено всі теми, що визначені навчальною програмою вибіркової дисципліни «Виконавче провадження», короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку студентів, перелік основних та додаткових питань для перевірки знань, типові до тих, які будуть включені в питання поточного та підсумкового контролю, а також аналітичних і практичних завдань.

Під час самостійного опанування тем силабусу студентам рекомендується опрацювати наступний загальний перелік нормативних джерел, академічних видань, правозастосовчих матеріалів та інформаційних ресурсів:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 року № 1404-VIII в редакції від 01.01.2025 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10. 2018 року № 2597-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 року № 3477-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
5. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012 року № 4901-VI в редакції станом на 01.0.2024 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4901-17>
6. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 року № 1952-IV в редакції станом на 01.01.2025 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>
7. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 року

№ 1207-VII в редакції станом на 19.05.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

8. Про заставу: Закон України від 02.10.1992 року № 2654-XII в редакції станом на 24.12.2024 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>

9. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 року № 2709-IV в редакції станом на 01.12.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15?find=1&text=виконання#w1_1

10. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 року № 3425-XII в редакції станом на 01.01.2025 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>

11. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 року № 1403-VIII в редакції від 15.11.2024 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>.

12. Про затвердження Інструкції з організації примусового виконання рішень : наказ Міністерства юстиції України від 02.04.2012 року № 512/5 в редакції від 23.10.2024 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12>

13. Про затвердження Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження: Наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 року № 2432/5 в редакції від 19.07.2024 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>. 21

14. Господарський процесуальний кодекс України: Закон від 06.11.1991 року № 1798-XII в редакції станом на 01.01.2025 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

15. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 року № 2747-IV в редакції станом на 01.01.2025 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

16. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 року № 1618-IV в редакції станом на 01.01.2025 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

Академічні видання, фахова література, наукові публікації

1. Виконавче провадження: навчальний посібник (у схемах і таблицях) (електронне видання) / Ю. М. Юркевич, О. Б. Верба-Сидор, Н. М. Грабар та ін.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 600 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3221>

2. Виконавче провадження в умовах воєнного стану: нові виклики і системні проблеми; порядок і організація примусового виконання рішень судів та інших органів у період воєнного стану; зупинення виконавчих дій; оскарження рішень, дій, бездіяльності виконавців; зміни і новели законодавства, судова практика. / Укл.: Копотун І. М., Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Пасіка С. П., Петков С. В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 632 с.

3. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / [Р. Ф. Ханова, С. О. Кравцов, І. О. Ізарова та ін.] ; за заг. ред. Р. Ф. Ханової, С. О. Кравцова. Харків : Право, 2021. 672 с.

4. Виконавчий процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення законодавства про виконавче провадження. Монографія. / за заг. ред. докторки юридичних наук, професорки, заслуженої юристки України Фурси С.Я. Київ : Алерта 2023. 448 с.

5. Гетманцев О.В., Кройтор В.А., Ясинок М.М. та ін. Закон України «Про виконавче провадження», Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»: науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2019. 504 с.

6. Гусаров К.В., Сібілов Д.М. Виконавче провадження: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Харків: Право, 2019. 124 с.

7. Крупнова Л.В. Розбудова вітчизняної системи виконавчого провадження в умовах реформування судочинства та суміжних правових інститутів: монографія. Харків: Константа, 2017. 488 с.

8. Методичні рекомендації щодо застосування виконавцями положень Закону України «Про виконавче провадження»: практичний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 58 с.

9. Навчальний посібник з дисципліни «Виконавче провадження» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» / Л. М. Токарчук, І. О. Голоденко, Н. М. Булат. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 130 с. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3390b2f8-57d2-4b96-a5ae-11bf201384c6/content>

10. Науково-практичний коментар до Закону України «Про виконавче провадження» / за заг. ред. Д. Журавльова. К.: Видавництво «Професіонал», 2019. 424 с.

11. Педан А.П. Адміністративно-правові відносини у сфері виконавчого провадження в Україні: автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук/ Науково-дослідний інститут публічного права. К., 2019. 19 с.

12. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів : зб. наук. пр. / за ред. Ю. В. Білоусова. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2019. 296 с. URL: <http://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/VP-2019.pdf>

13. Француз І.Г. Теоретико-правові аспекти примусового виконання судових рішень в Україні: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2018. 20 с.

14. Шелевер Н.В., Лазур Я.В., Гербув В.С. Проблемні питання виконавчого провадження під час дії воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 2/2023. С.652-655. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/63876/1/156.pdf>

Матеріали правозастосовчої практики

1. Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду у спорах, що виникають під час здійснення виконавчого провадження. Рішення, внесені до ЄДРСР, з 1 січня 2021 року до 1 жовтня 2022 року / Упоряд.: правове управління (I) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2022. 63 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KAS_vuk_provadg.pdf

2. Огляд судової практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність приватного/державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби під час виконання судових рішень у цивільних справах / упоряд. правове управління (IV) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду/ Відпов. За вип.: суддя КЦС ВС, секретар Пленуму ВС, к.ю.н, доцент Д.Д. Лупеник / Київ, 2022. 108 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/2022_05_13_Oglyad_KCS_sud_rish_1.pdf

3. Практика касаційного суду у сфері виконавчого провадження/ упоряд. суддя Верховного Суду, кандидат юридичних наук, доцент В.Крат. 13 вересня 2024 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2024_prezent/Prezent_pro_13_09_2024.pdf

Інформаційні ресурси

1. Автоматизована система виконавчих проваджень. URL: <https://asvpweb.minjust.gov.ua>
2. Єдиний реєстр боржників. URL: <https://erb.minjust.gov.ua>
3. Реєстр приватних виконавців України. URL: <https://apvu.com.ua/reyestrpv>
4. Сайт «Он-лайн будинок юстиції». URL: <https://online.minjust.gov.ua>
5. Застосунок «Дія»
6. Асоціація приватних виконавців України. URL: <https://apvu.com.ua/explanations>
7. Агенція з питань виконання рішень. URL: <http://www.ae.org.ua/>

Відеоматеріали

1. Діджиталізація виконавчого провадження. Комітет НААУ з питань електронного судочинства та кібербезпеки адвокатської діяльності у співпраці з Комітетом НААУ з питань примусового виконання рішень. Перегляд за

посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=jXUiA8UIW1k>

2. Особливості здійснення виконавчого провадження під час воєнного стану. Доповідач: Андрій Авторгов, приватний виконавець, к.ю.н., Голова підкомітету з виконавчого провадження Комітету АПУ конкурсного права. Перегляд за посиланням:

https://www.youtube.com/watch?v=YIfQS5X1vbo&ab_channel=АсоціаціяправниківУкраїни%7CUBA

3. Як здійснюються виконавчі провадження в умовах воєнного стану? Перегляд за посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=-11GMt8XooI&ab_channel=ПЕРШИЙЗАХІДНИЙ

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА
«ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ»

ТЕМА 1. Загальні положення виконавчого провадження: поняття, правова природа, засади, джерела регулювання

Історія становлення та розвитку інституту виконавче провадження в Україні. Трансформація органів примусового виконання рішень в Україні.

Поняття, зміст та значення виконавчого провадження. Місце виконавчого провадження в системі галузей права та в системі правових засобів захисту.

Поняття і значення принципів виконавчого провадження. Система принципів виконавчого провадження. Верховенство права. Обов'язковість виконання рішень. Законність. Диспозитивність. Справедливість, неупередженість та об'єктивність. Гласність та відкритість виконавчого провадження. Розумність строків виконавчого провадження. Співмірність заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями. Забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавці. Зміст вище перелічених принципів виконавчого провадження.

Джерела виконавчого провадження: поняття, класифікація та види. Зміни і новели законодавства про примусове виконання рішень в умовах воєнного стану.

ТЕМА 2. Міжнародні стандарти здійснення виконавчого провадження

Міжнародні стандарти виконання судових рішень. Рекомендації Rec (2003) 16 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо виконання рішень адміністративних і судових органів у галузі адміністративного права (ухвалені Комітетом Міністрів 09.09.2003 р.). Рекомендації Rec (2003) 17 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо примусового виконання (ухвалені Комітетом Міністрів 09.09.2003 р.). Висновки № 13 (2010) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі суддів у виконанні судових рішень (м. Страсбург, 19.11.2010 р.). Глобальний кодекс примусового виконання (COMONEX) 2015 р. Глобальний кодекс цифрового виконання 2021 року.

Світові моделі примусового виконання судових рішень. Моделі примусового виконання у країнах Європейського Союзу.

Рішення ЄСПЛ та їх вплив на виконавче провадження в Україні.

ТЕМА 3. Правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень юрисдикційних органів

Система органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень.

Поняття і завдання державної виконавчої служби. Правова основа діяльності державної виконавчої служби. Органи державної виконавчої служби. Правовий статус державних виконавців. Вимоги, що пред'являються до державних виконавців. Порядок призначення і звільнення державних виконавців.

Правовий захист державних виконавців. Соціально-побутове забезпечення державних виконавців. Державне страхування та відшкодування шкоди у разі смерті або каліцтва державного виконавця. Оплата праці державних виконавців. Фінансування і матеріальне забезпечення діяльності державних виконавців.

Взаємодія органів державної виконавчої служби з іншими органами державної влади та посадовими особами під час вчинення виконавчих дій.

Правова основа діяльності приватного виконавця. Початок здійснення діяльності приватного виконавця. Єдиний реєстр приватних виконавців України. Правовий статус приватного виконавця.

Виконання рішень іншими органами та установами.

ТЕМА 4. Учасники виконавчого провадження

Поняття учасників виконавчого провадження.

Виконавець: права та обов'язки. Обов'язковість вимог виконавця.

Сторони (стягувач, боржник) виконавчого провадження, їх права та обов'язки. Представництво сторін у виконавчому провадженні. Особи, які не можуть бути представниками у виконавчому провадженні. Співучасть у виконавчому провадженні. Правонаступництво у виконавчому провадженні.

Особливості участі прокурора у виконавчому провадженні.

Правовий статус та умови участі у виконавчому провадженні: експерта, спеціаліста, перекладача, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання, особи, права інтелектуальної власності якої порушені.

Відводи державного/приватного виконавця, експерта, спеціаліста, перекладача, суб'єкта оціночної діяльності.

Залучення до провадження виконавчих дій: понятих, працівників поліції, представників органів опіки та піклування.

Роль суду у виконавчому провадженні.

ТЕМА 5. Виконавчі документи

Поняття виконавчих документів та їх класифікація. Ієрархічна система рішень, що підлягають примусовому виконанню.

Рішення судових органів, що підлягають примусовому виконанню: класифікація та види.

Особливості виконання ухвал судів щодо забезпечення позовів, судових наказів.

Вимоги до змісту виконавчих документів. Порядок виготовлення. Видача дубліката виконавчого документа.

Правові акти несудових державних юрисдикційних органів (посадових осіб) як підстава виконавчого провадження. Рішення недержавних органів, що підлягають виконанню державною виконавчою службою.

ТЕМА 6. Строки у виконавчому провадженні

Загальні строки у виконавчому провадженні.

Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання. Рішення та ухвали, які підлягають негайному виконанню. Переривання строку давності пред'явлення виконавчого документа до виконання. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання.

Строки прийняття рішень виконавцями та вчинення виконавчих дій.

Строки у виконавчому провадженні на період воєнного стану.

ТЕМА 7. Загальні умови та порядок здійснення виконавчого провадження

Відкриття виконавчого провадження: поняття та значення, процесуальне оформлення. Відмова у відкритті виконавчого провадження. Заходи виконання рішення: поняття, види, загальна характеристика Місце виконання рішення та час проведення виконавчих дій. Роз'яснення рішень, виконавчих документів, що підлягають примусовому виконанню.

Ускладнення у ході виконавчого провадження. Відкладення проведення виконавчих дій. Відстрочка або розстрочка виконання, встановлення чи зміна способу і порядку виконання рішення. Зупинення вчинення виконавчих дій: підстави та порядок. Строки зупинення вчинення виконавчих дій.

Розшук боржника, його майна. Розшук дитини за виконавчим документом про відібрання дитини.

Повернення виконавчого документа стягувачу. Повернення виконавчого документа до суду, який його видав.

Закінчення виконавчого провадження. Наслідки закінчення виконавчого провадження, повернення виконавчого документа.

Відновлення виконавчого провадження.

Інформатизація виконавчого процесу. Автоматизована система виконавчих проваджень (<https://asvpweb.minjust.gov.ua>). Виконавчі документи в підсистемі Електронний суд. Єдиний реєстр боржників (<https://erb.minjust.gov.ua>). Реєстр приватних виконавців України (<https://apvu.com.ua/reyestrpv>). «Он-лайн будинок юстиції» (<https://online.minjust.gov.ua>). Застосунок «Дія».

ТЕМА 8. Фінансування виконавчого провадження. Розподіл стягнутих з боржника грошових сум

Кошти виконавчого провадження. Розмір та види витрат виконавчого провадження.

Виконавчий збір: поняття, розмір, особливості стягнення.

Додаткове авансування витрат виконавчого провадження. Облік сум на рахунках органів державної виконавчої служби та приватних виконавців.

Розподіл стягнутих з боржника грошових сум.

Черговість задоволення вимог стягувачів у разі недостатності стягнутої суми для задоволення вимог стягувачів. Порядок виплати стягнутих грошових сум.

ТЕМА 9. Загальні правила звернення стягнення на майно боржника

Порядок звернення стягнення на кошти та інше майно боржника. Особливості звернення стягнення на кошти боржника в іноземній валюті та виконання рішень під час обчислення боргу в іноземній валюті. Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна фізичної особи. Звернення стягнення на заставлене майно. Особливості звернення стягнення на кошти та майно боржника – юридичної особи та фізичної особи – підприємця. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб. Особливості звернення стягнення на частку учасника товариства з обмеженою відповідальністю, учасника товариства з додатковою відповідальністю. Порядок виявлення дебіторської заборгованості – юридичної особи, фізичної особи – підприємця. Майно на яке може бути звернено стягнення. Арешт і вилучення майна (коштів) боржника. Визначення вартості майна боржника. Оцінка майна боржника. Зберігання майна, на яке накладено арешт. Особливості зняття арешту з майна. Передача стягувачу предметів, зазначених у виконавчому документі. Реалізація майна, на яке звернено стягнення. Виконання рішення про конфіскацію майна. Звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника.

ТЕМА 10. Звернення стягнення на доходи фізичної особи

Умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника. Відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.

Порядок стягнення аліментів.

Звернення стягнення на допомогу з державного соціального страхування та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства.

Кошти, на які не може бути звернено стягнення.

Особливості виконання рішень про накладення штрафу та конфіскацію майна.

Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень

ТЕМА 11. Особливості виконання рішень у немайнових справах

Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення. Виконання рішення про відібрання дитини.

Виконання рішення про поновлення на роботі. Виконання рішення про виселення боржника. Виконання рішення про вселення стягувача.

ТЕМА 12. Виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб. Виконання рішень іноземних судів

Провадження за участю іноземних осіб. Виконання рішень стосовно іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб.

Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню. Особливості визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.

Виконання рішень іноземних судів.

Міжнародний союз судових виконавців.

ТЕМА 13. Оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби

Поняття та значення гарантій прав учасників виконавчого провадження. Оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби. Скарга у виконавчому провадженні.

Судовий контроль за виконанням судових рішень.

ТЕМА 14. Особливості відповідальності суб'єктів виконавчого провадження

Відповідальність за невиконання рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії, та рішення про поновлення на роботі. Відповідальність за невиконання законних вимог виконавця та порушення вимог законодавства про виконавче провадження: види та характеристика.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ТЕМА 1. Загальні положення виконавчого провадження: поняття, правова природа, засади, джерела регулювання

Ключові напрямки опрацювання

Гарантування державою захисту прав, свобод, інтересів громадян та юридичних осіб можна пов'язувати з виконанням судового рішення. Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях неодноразово підкреслював функціональну та телеологічну єдність процесу вирішення спору та виконання судового рішення, ухваленого за результатами вирішення такого спору.

Вивчення даної теми слід розпочати з з'ясування того, що виконавче провадження є завершальною стадією судового провадження. Сам термін «виконавче провадження» існує давно. Цей термін вживається в усіх системах права, хоча його зміст в певній мірі змінювався із змінами економічних, політичних і культурних умов життя того чи іншого суспільства.

Юридична наука та спільнота оперує сьогодні такими термінами, поняттями та категоріями як «виконавче право», «виконавчий процес», «виконавча процедура» та «виконавче провадження». Студентам необхідно відмежовувати ці поняття та оперувати ними. В свою чергу, виконавче провадження в Україні є виконанням рішень судів та інших органів (посадових осіб), що підлягають примусовому виконанню у разі невиконання їх у добровільному порядку.

Питання для самоконтроля:

1. Визначте етапи та особливості розвитку виконавчого провадження в Україні.
2. Які складові системи виконавчого провадження України?
3. Розкрийте сутність методів науки виконавчого права України.
4. Охарактеризуйте визначення галузевої приналежності виконавчого права України.
5. Що становить предмет виконавчого права України?
6. Розкрийте сутність методів виконавчого права України?
7. Які особливості характерні для нормативно-правових актів, що регулюють відносини в сфері примусового виконання?
8. В чому полягає сутність системи законодавства про виконавче провадження?
9. Яке місце і роль посідають засади у виконавчому провадженні України?
10. Яке місце і роль посідає та відіграє виконавче право/провадження у системі юридичних наук?

Аналітично-методичні завдання:

- (1) Випишіть з навчальних підручників, фахових наукових видань 3-5 визначень виконавчого провадження. Порівняйте їх за змістом.
- (2) Укладіть термінологічний словник з теми.
- (3) Скласти схеми:
 - засад виконавчого провадження;
 - джерел виконавчого провадження.

Додаткова література:

1. Городецька Ю. С. Виконавче провадження як засіб примусу : проблеми та шляхи вдосконалення. *Державне управління*. 2016. Випуск 255. Том 267. С. 39–44.
2. Гук Б. Історико-правові передумови створення та розвитку Державної виконавчої служби України. *Публічне право*. 2012. № 3 (7). С. 205–211.
3. Калінін Р. С. Про місце виконавчого провадження у системі права України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція*. 2014. № 9-1. С. 73–76.
4. Мальський М. М. Джерела транснаціонального виконавчого процесу. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2015. № 3 (11). С. 91–96.
5. Мальський М. М. Функції транснаціонального виконавчого процесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2014. Випуск 27. Том 1. С. 159–164.
6. Педан А.І. Правова природа виконавчого провадження в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2016. Вип. 41. Т. 3. С. 130-134.
7. Фурса С. Міжгалузеві зв'язки виконавчого провадження із господарським судочинством : проблеми науки, виконавчої та судової практики (у контексті необхідності виокремлення нової галузі правової науки – виконавчого процесу). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2013. № 2 (96). С. 19–23.

ТЕМА 2. Міжнародні стандарти здійснення виконавчого провадження

Ключові напрямки опрацювання

Студентам при вивченні теми слід акцентувати увагу на тому, що виконання судових рішень є частиною судового розгляду.

Поняття міжнародних стандартів захисту суб'єктивних прав та законних інтересів сторін виконавчого провадження перебуває у процесі становлення. Основними джерелами міжнародних стандартів є Студенти мають розуміти, що сьогодні слід охоплювати не тільки нормативні положення (наприклад, положення Глобального кодексу примусового виконання 2015 року, що розроблений

Міжнародним союзом судових виконавців), але й імперативи основних засад сучасної юридичної діяльності, таких як справедливість та верховенство права. До вказаних стандартів віднесено також усталену на національному рівні та при цьому загально прийняту на міжнародному рівні практику здійснення виконавчого провадження. Важливими джерелами вивчення такої практики визначено рішення Європейського Суду з прав людини та рішення Суду справедливості ЄС. Хоча не можуть бути віднесені до міжнародних стандартів здійснення виконавчого провадження, але представляють першочерговий інтерес до вивчення типологічні моделі здійснення виконавчого провадження та захисту прав його сторін у різних державах світу, запозичення до національного законодавства кращих практик з урахуванням національних особливостей захисту прав стягувача та боржника.

Студенти мають володіти знаннями про міжнародно-правові стандарти виконавчого провадження (верховенство права, пропорційність примусового виконання, недискримінація тощо) та вміти аналізувати уніфіковані принципи примусового виконання рішень.

Питання для самоконтроля:

1. Міжнародні стандарти виконання судових рішень.
2. Світові моделі примусового виконання у країнах Європейського Союзу.
3. Рішення ЄСПЛ та їх вплив на виконавче провадження в Україні.
4. Глобальний кодекс примусового виконання (COMONEX) 2015 р.

Аналітично-методичні завдання:

Законспектувати основні положення рішень ЄСПЛ у наступних справах:

1. «Бондар проти України» (Заява № 7097/18) 17.12.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_e64#Text
2. «Вихованок проти України» (заява № 12962/19) 07.10.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_g89#Text
3. «Вишняков проти України» (Заява № 25612/12) 24.07.2018 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d01#Text
4. «Ген та інші проти України» (Заяви № 41596/19 та № 42767/19) 10.06.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_f88#Text
5. «Спіцин проти України» (Заява № 52411/18) 7.10.2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_h12#Text
6. «Швець проти України» (Заява № 22208/17) 23.07.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d96#Text

Додаткова література:

1. Global Code of Enforcement. URL: https://uihj.com/archive-uihj/en/global-code-of-enforcement_2165010.html
2. Іванець І.П. Правові проблеми виконання рішень та застосування практики

Європейського суду з прав людини в сфері приватного права: дис. ... к.ю.н.: 12.00.03. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2015. 266 с. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0416U003203/>

3. Сібільов Д. Принципи законності та верховенства права у виконавчому провадженні: ідеологічні аспекти їх реалізації. *Вісник Академії правових наук України* : зб. наук. пр. Харків, 2012. № 1. С. 118–126.

4. Шелевер Н.В., Лазур Я.В., Гербут В.С. Проблемні питання виконавчого провадження під час дії воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. 652–655. URL: http://lsej.org.ua/2_2023/156.pdf

5. Щербак С.В. Щодо стандартів справедливості у виконавчому процесі України. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів: зб. наук. пр. / за ред. Ю. В. Білоусова. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2019. 296 с. С. 4–8. URL: <https://www.ae.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/VP-2019.pdf>

6. Якимчук С.О. Виконання судових рішень як частина судового розгляду: дис. ... к.ю.н.: 12.00.03. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 2014. 240 с. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0415U002020/>

ТЕМА 3. Правовий статус органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень юрисдикційних органів

Ключові напрямки опрацювання

Організація будь-якої діяльності є вагомим фактором у здійсненості та ефективності такої діяльності, і примусове виконання рішень не є винятком.

Приступаючи до опрацювання питання системи органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень, студенти мають чітко розуміти, що цю систему становлять органи державної влади та окремі особи, які уповноважені на здійснення функцій, які мають на меті забезпечення примусового виконання рішень та діють у рамках чинного законодавства.

Система виконавчого провадження має два рівні: перший – уповноважені органи та особи, які здійснюють примусове виконання рішень; другий – державні інституції та посадові особи, які забезпечують державне регулювання діяльності органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень. Саме тому студенти повинні розмежовувати суб'єктів органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень та суб'єктів, які безпосередньо беруть участь та залучені в рамках виконавчих проваджень (органи ДФС, МВС, Державної прикордонної служби та інші).

Примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких

встановлюються Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів».

Завданням органів державної виконавчої служби та приватних виконавців є своєчасне, повне і неупереджене виконання рішень, примусове виконання яких передбачено законом.

Крім того, студенти повинні знати, що рішення щодо стягнення майна та коштів виконуються податковими органами, а рішення щодо стягнення коштів - банками та іншими фінансовими установами. Рішення про стягнення коштів з державних органів, державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ виконуються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів.

Питання для самоконтроля:

1. Хто є державним виконавцем?
2. Які вимоги пред'являються до особи, яка виявила бажання на зайняття посади державного виконавця?
3. Які права та обов'язки у державного виконавця?
4. Яким майном має бути забезпечений державний виконавець?
5. Які особливості соціально-побутового забезпечення державних виконавців?
6. Державне страхування та відшкодування шкоди у разі смерті або каліцтва державного виконавця.
7. Оплата праці державних виконавців.
8. Хто може бути приватним виконавцем? Які вимоги пред'являються до особи, яка має намір займатись приватною виконавчою діяльністю?
9. Які права та обов'язки у приватного виконавця?
10. Назвіть умови взаємодії органів державної виконавчої служби з іншими органами державної влади та посадовими особами під час вчинення виконавчих дій.

Аналітично-методичні завдання:

- (1) Підготувати порівняльну таблицю статусів державних і приватних виконавців.
- (2) Розробити алгоритм набуття статусу виконавця.

Додаткова література:

1. Про затвердження Положення про офіс приватного виконавця: наказ Міністерства юстиції України від 15.11.2016 р. №3238/5 в редакції станом на 10.12.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-16#Text>
2. Бут І. О. Система органів, що здійснюють примусове виконання рішень. *Часопис цивілістики* : наук.-практ. журн. / редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.), Є. О.

Харитонов (заст. голов. ред.), К. Г. Некіт (відп. секр.) [та ін.]. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 34. С. 29-35.

3. Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б. Інститут приватних виконавців в Україні: пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 86–94.

4. Гришко Є.М. Державне управління у сфері примусового виконання рішень судів та інших органів в Україні: дис. ...канд. юрид. наук: 25.00.01. Київ: Національна академія державного управління при Президентові України. 224 с.

5. Марченко М. Становлення приватного виконавця в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 4. С. 25–29.

6. Сергієнко Н. А. Міністерство юстиції України та органи примусового виконання рішень: до питання правового статусу. *Держава та регіони: Право*. 2019. № 4 (66). С. 34-41.

7. Щербак С.В. Інститут приватних виконавців: генеза та сучасний стан. Інститут приватних виконавців: актуальні проблеми практики. Матеріали круглого столу, присвяченого сучасним питанням діяльності приватних виконавців в Україні (м. Харків, 15 червня 2021 р.) / за заг. ред. К.В. Гусарова. Харків : ТОВ «Оберіг», 2021. С. 91–94. URL: <https://library.nlu.edu.ua/>

ТЕМА 4. Учасники виконавчого провадження

Ключові напрямки опрацювання

Статтею 14 Закону «Про виконавче провадження» визначено коло осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій. Відповідно учасниками виконавчого провадження є виконавець, сторони, представники сторін, прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності - суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені, - за виконавчими документами про конфіскацію та знищення майна на підставі статей 176, 177 і 229 Кримінального кодексу України, статті 51⁻² Кодексу України про адміністративні правопорушення. Також для проведення виконавчих дій виконавець за потреби залучає понятих, працівників поліції, представників органів опіки і піклування, інших органів та установ у порядку, встановленому Законом.

Студент має чітко знати, що сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник.

Сторони можуть реалізувати свої права і обов'язки у виконавчому провадженні самостійно або через представників. Особиста участь фізичної особи у виконавчому провадженні не позбавляє її права мати представника, крім випадку, коли боржник згідно з рішенням зобов'язаний вчинити певні дії особисто. Діти та особи, визнані судом недієздатними, реалізують свої права та виконують обов'язки, пов'язані з виконавчим провадженням, відповідно до вимог закону через своїх

законних представників. Представництво юридичних осіб у виконавчому провадженні здійснюється їх керівниками чи органами, посадовими особами, які діють у межах повноважень, наданих їм законом чи установчими документами юридичної особи, або через представників юридичної особи. Представником юридичної особи у виконавчому провадженні може бути особа, яка відповідно до відомостей Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань має право вчиняти дії від імені такої юридичної особи без довіреності. Повноваження представника юридичної особи у виконавчому провадженні можуть бути підтверджені довіреністю, виданою і оформленою відповідно до закону. Представник може вчиняти від імені особи, яку він представляє, усі процесуальні дії, що їх має право вчиняти така особа. Дані про наявність обмежень щодо представництва юридичної особи у виконавчому провадженні можуть міститися в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або у виданій довіреності.

Державний виконавець має право у разі якщо боржник без поважних причин не з'явився за викликом виконавця, звернутися до суду щодо застосування до нього приводу; залучати в установленому порядку понятих, працівників поліції, інших осіб, а також експертів, спеціалістів, а для проведення оцінки майна - суб'єктів оціночної діяльності - суб'єктів господарювання. Для з'ясування та роз'яснення питань, що виникають під час здійснення виконавчого провадження і потребують спеціальних знань, виконавець виносить постанову про залучення експерта або спеціаліста (кількох експертів або спеціалістів).

Також під час виконавчого провадження виконавець або сторони у разі потреби можуть запросити перекладача.

Слід зазначити, що виконавчі дії можуть проводитися державним виконавцем у присутності понятих. Присутність понятих є обов'язковою у випадку, передбаченому ч. 3 ст. 53 Закону, а також у разі відсутності боржника або його представника під час вчинення виконавчих дій, пов'язаних з примусовим входженням на земельні ділянки, до нежитлових приміщень і сховищ, де зберігається майно боржника, на яке звернено стягнення, або майно стягувача, яке має бути повернуто йому в натурі, до житла, іншого володіння особи для забезпечення примусового виселення з нього та вселення в нього, під час проведення опису, арешту, вилучення і передачі майна.

Більш ширше про те, які критерії, вимоги та підстави для залучення осіб, що можуть бути учасниками виконавчого процесу зазначено в статтях 15, 16, 17, 20, 21, 22 Закону України «Про виконавче провадження».

Окремо слід приділити увагу участі у виконавчому провадженню таким суб'єктам як суд і прокурор.

Питання для самоконтроля:

1. Охарактеризуйте суб'єктів виконавчого правовідношення.

2. Яке місце і роль державного виконавця у виконавчому провадженні?
3. Яка роль суду у виконавчому правовідношенні?
4. Охарактеризуйте сторони виконавчого провадження.
5. Дайте загальну характеристику суб'єктивних прав і обов'язків сторін виконавчого провадження.
6. Які умови співучасті у виконавчому провадженні?
6. В яких випадках участь понятих у виконавчому провадженні є обов'язковою?
7. Перелічіть основні права та обов'язки перекладача у виконавчому провадженні.
8. Назвіть підстави для відводів державного виконавця, експерта, спеціаліста, перекладача.
9. Які умови участі прокурора у виконавчому провадженні?

Аналітично-методичне завдання:

Випишіть з навчальних підручників, наукових видань 3-5 визначень суб'єктів виконавчого провадження. Порівняйте їх за змістом.

Кейс-стаді

Кейс 1.

Б. і П. рішенням суду присуджені до солідарної відповідальності перед С. на суму 50 000 грн. С., знаючи що Б. є більш платоспроможним, звернувся до суду із заявою про видачу одного виконавчого листа на всю суму, щоб пред'явити його до стягнення з Б. Суддя відмовив С. у видачі виконавчого документа на всю суму, пояснивши це тим, що Б. і П. є співборжниками, і сума повинна бути стягнута з кожного з них в рівних частках або в тому розмірі, в якому забажає С.

Яка роль суду у виконавчому провадженні? Оцініть правомірність дій Соколова і судді. Чи можлива співучасть у виконавчому провадженні? Який характер співучасті у виконавчому провадженні?

Кейс 2.

Рішенням суду П. поновлено на роботі на посаді головного інженера - конструктора СКБ-31 ЦКБ «Технік» із стягненням заробітної плати за час вимушеного прогулу. Проте рішення не було виконано, оскільки з'ясувалося, що СКБ-31 ЦКБ «Технік» припинило свою діяльність, а на його базі створено НПКБ «Інженер».

Як бути з виконанням рішення суду у даній справі? Хто в зазначеній ситуації буде боржником?

Кейс 3.

У ході виконання рішення суду про відшкодування майнової шкоди з О. державний виконавець встановив, що боржник помер. Після його смерті залишилося майно та грошовий внесок на суму 100 000 грн.

Чи буде здійснюватися виконання зазначеного рішення? Чи зміниться ситуація, якщо з'ясується, що у боржника немає спадкоємців?

Додаткова література:

1. Белікова С. О. Участь прокурора у виконавчому провадженні : навчальний посібник. К. : Національна академія прокуратури України, 2016. 142 с.

2. Бичкова С. С. правонаступництво у виконавчому провадженні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2013. № 6-2. Том 2. С. 5–8.

3. Вінциславська М. В. Поняті та їх роль у виконавчому провадженні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 59. С. 298-302.

4. Драган О. Правовий статус прокурора у виконавчому провадженні. *Науковий Часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1. С. 82–88.

5. Ляшенко Р. Проблемні питання правонаступництва у виконавчому процесі : теорія, практика та законодавча регламентація. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Юридичні науки. 2012. № 93. С. 102–104.

ТЕМА 5. Виконавчі документи

Ключові напрямки опрацювання

Виконавчий документ – це документ установленної форми та змісту, на підставі якого компетентний орган здійснює примусове виконання рішення суду чи іншого правозастосовчого акта.

У Законі України «Про виконавче провадження» приведений вичерпний перелік виконавчих документів (ст. 3): 1) виконавчі листи та накази, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, рішень третейського суду, рішень міжнародного комерційного арбітражу, рішень іноземних судів та на інших підставах, визначених законом або міжнародним договором України; 2) судові накази; 3) ухвали, постанови судів у цивільних, господарських, адміністративних справах, справах про адміністративні правопорушення, кримінальних провадженнях у випадках, передбачених законом; 4) виконавчі написи нотаріусів; 5) спеціальні виписки з Реєстру аграрних нот, що генерується за допомогою програмно-технічних засобів Реєстру аграрних нот виключно для звернення стягнення за аграрною нотою; 6) посвідчення комісій по трудових спорах, що видаються на підставі відповідних рішень таких комісій; 7) постанови державних виконавців про стягнення виконавчого збору, постанов

державних виконавців чи приватних виконавців про стягнення витрат виконавчого провадження, про накладення штрафу, постанови приватних виконавців про стягнення основної винагороди; 8) постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом; 9) рішення інших державних органів, рішення (акти) Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Національного банку України, які законом визнані виконавчими документами; 10) рішення Європейського суду з прав людини з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України; 11) рішення (постанови) суб'єктів державного фінансового моніторингу (їх уповноважених посадових осіб), якщо їх виконання за законом покладено на органи та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень; 12) рішення Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю або Аудиторської палати України, які законом визнані виконавчими документами; 13) рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про застосування заходів реагування у вигляді штрафу.

Після опанування теми студенти повинні знати також вимоги до виконавчих документів, строки їх пред'явлення до виконання, випадки, коли виконавчий документ повертається стягувачу без прийняття до виконання.

Питання для самоконтроля:

1. Які рішення є підставами виконання, тобто, спонукальною причиною виконавчого провадження, але самі по собі не зумовлюють його відкриття?
2. Назвіть рішення, що є і підставою виконання, і виконавчими документами, тобто, документами, які можуть без додаткових документів стати підставою вирішення питання про відкриття виконавчого провадження.
3. Що складає матеріальний зміст рішень, ухвал і постанов у цивільних справах?
4. Що складає матеріальний зміст виконавчого напису нотаріуса, який підлягає примусовому виконанню?
5. Що складає матеріальний зміст рішення державних органів, прийняті з питань володіння і користування культовими будівлями та майном?
6. Які особливості змісту і форми виконавчого документа?
7. Які правові наслідки порушення вимог щодо форми та змісту виконавчого документа?
8. У яких випадках виконавчий документ повертається стягувачу без прийняття до виконання?

Аналітично-методичне завдання:

(1) Випишіть з навчальних підручників, наукових видань 3-5 визначень виконавчих документів. Порівняйте їх за змістом.

(2) Складіть схему переліку рішень, які не може здійснювати приватний виконавець.

Кейс-стаді

Кейс 1.

Н. звернувся у відділ державної виконавчої служби за місцем проживання боржника із заявою і рішенням суду про вилучення у боржника і передачі йому телевізора, зазначеного у рішенні. Державний виконавець відмовив у відкритті виконавчого провадження на тій підставі, що рішення суду не є виконавчим документом.

Як вирішити дану ситуації? Чи є рішення суду виконавчим документом, який підлягає виконанню державною виконавчою службою ?

Кейс 2.

О. звернулася в державну виконавчу службу із заявою про видачу копії виконавчого документа. У своїй заяві вона вказала, що виконавчий лист був загублений разом з паспортом та іншими документами, про що Зотова повідомила в органи внутрішніх справ у той же день.

Чи підлягає задоволенню заява О.? Визначте порядок видачі дубліката виконавчого листа.

Кейс 3.

С. звернувся до районного суду з позовом до свого сусіда І., який залишив відкритим водопровідний кран і затопив його квартиру, внаслідок цього були зіпсовані стеля і стіни.

За рішенням суду І. зобов'язаний відшкодувати С. вартість ремонту в сумі 15000 грн. У зв'язку з тим, що І. добровільно не виконав рішення, виникло питання про примусове його виконання.

Визначте порядок і строки здійснення примусового виконання рішення.

Додаткова література:

1. Верховтуров О.О. Поняття та сутність рішення суду, яке підлягає примусовому виконанню. *Митна справа*. 2015. № 2 (98). Частина 2. Книга 2. С. 229–234.

2. Ляшенко Р. О. Судове рішення та виконавчий лист як виконавчі документи: їх співвідношення та проблеми виконання. *Наукові записки Інститут законодавства Верховної Ради України*. 2012. № 4. С. 83–86.

3. Перунова О. М. Виконавчі документи, які видаються судом в процесі виконання судових рішень. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 2. С. 81–85. URL: http://lsej.org.ua/2_2015/22.pdf.

4. Прокопенко В. Виконання рішень міжнародних арбітражів в Україні. Юридична газета. 2008. № 51-52 (184).

ТЕМА 6. Строки у виконавчому провадженні

Ключові напрямки опрацювання

Стаття 11 Закону України «Про виконавче провадження» встановлює загальні строки у виконавчому провадженні, відповідно до якої строки у виконавчому провадженні – це періоди часу, в межах яких учасники виконавчого провадження зобов'язані або мають право прийняти рішення або вчинити дію.

Строки у виконавчому провадженні встановлюються законом, а якщо вони не визначені законом, встановлюються виконавцем.

Будь-яка дія або сукупність дій під час виконавчого провадження повинна бути виконана не пізніше від граничного строку, визначеного законом.

Після опанування теми студенти повинні розуміти правову природу строків, володіти навичками застосування строкових механізмів, вміти правильно інтерпретувати строкові норми.

Питання для самоконтроля:

1. Який строк пред'явлення виконавчого документа?
2. Які строки відкриття виконавчого провадження?
3. Які строки вчинення виконавчих дій?
4. Який механізм обчислення початку перебігу строків?
5. В яких випадках відбувається зупинення та поновлення строків?
6. Які наслідки пропуску строків?
7. Яким є строк пред'явлення до виконання судового наказу про стягнення аліментів?
8. Яким є порядок поновлення строку пред'явлення виконавчих документів до примусового виконання?
9. Чи є можливим поновлення строку на пред'явлення до виконання виконавчого напису нотаріуса? Якщо можливе, то в якому порядку?

Аналітично-методичне завдання:

Складіть схему спеціальних строків для окремих категорій справ.

Додаткова література:

1. Андронов І.В. Темпоральний аспект примусового виконання рішень. Виконавчий процес: теорія і практика. Концепції вчених з удосконалення

законодавства про виконавче провадження: Монографія / за заг. ред. С. Я Фурси. Київ: Алерта, 2023. С. 218–247.

ТЕМА 7. Загальні умови та порядок здійснення виконавчого провадження

Ключові напрямки опрацювання

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії щодо виконання рішення на території, на яку поширюються їхні функції, належить стягувачу.

Виконавчі дії у виконавчих провадженнях, відкритих приватним виконавцем у виконавчому окрузі, можуть вчинятися ним на всій території України.

Виконання рішення, яке зобов'язує боржника вчинити певні дії, здійснюється виконавцем за місцем вчинення таких дій.

Виконавець має право вчиняти виконавчі дії щодо звернення стягнення на доходи боржника, виявлення та звернення стягнення на кошти, що перебувають на рахунках боржника у банках чи інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитарних установах на території, на яку поширюється юрисдикція України.

У разі необхідності проведення перевірки інформації про наявність боржника чи його майна або про місце роботи на території, на яку не поширюється компетенція державного виконавця, державний виконавець доручає проведення перевірки або здійснення опису та арешту майна відповідному органу державної виконавчої служби.

Порядок надання доручень, підстави та порядок вчинення виконавчих дій на території, на яку поширюється компетенція іншого органу державної виконавчої служби, передачі виконавчих проваджень від одного органу державної виконавчої служби до іншого, від одного державного виконавця до іншого визначаються Міністерством юстиції України.

Для проведення перевірки інформації про наявність боржника чи його майна або про місце роботи в іншому виконавчому окрузі приватний виконавець має право вчиняти такі дії: самостійно або залучати іншого приватного виконавця на підставі договору про уповноваження на вчинення окремих виконавчих дій, типова форма якого затверджується Міністерством юстиції України.

За наявності обставин, що ускладнюють виконання рішення (у разі якщо виконавчі провадження про стягнення коштів з одного боржника відкрито у кількох органах державної виконавчої служби, якщо боржник та його майно перебувають на території адміністративно-територіальних одиниць, віднесених до підвідомчості

різних органів державної виконавчої служби тощо), або у разі виконання зведеного виконавчого провадження в органах державної виконавчої служби можуть утворюватися виконавчі групи в порядку, визначеному Міністерством юстиції України.

Студенти повинні орієнтуватися у теоретичних підходах у питанні стадійності виконавчого провадження; володіти знаннями щодо місця та часу вчинення виконавчих дій, початку примусового виконання рішення, підстав відкладення проведення виконавчих дій, відстрочки або розстрочки виконання, встановлення чи зміна способу і порядку виконання рішення, зупинення вчинення виконавчих дій, розшуку боржника, його майна, розшук дитини за виконавчим документом про відібрання дитини, закінчення виконавчого провадження, відновлення виконавчого провадження.

Питання для самоконтроля:

1. Що розуміється під стадією у виконавчому провадженні?
2. Які існують погляди науковців щодо системи стадій виконавчого провадження?
3. Що є підставами для відстрочки або розстрочки виконання, встановлення чи зміни способу і порядку виконання рішення?
4. Охарактеризуйте підстави та порядок відкладення провадження виконавчих дій.
5. В чому полягає процесуальний порядок зупинення виконавчого провадження?
6. Назвіть та охарактеризуйте обставини, що зумовлюють обов'язкове зупинення виконавчого провадження.
7. За яких умов виконавець має право самостійно зупинити виконавче провадження?
8. Охарактеризуйте правові підстави та порядок повернення виконавчого документа стягувачеві.
9. Назвіть правові підстави та порядок здійснення розшуку боржника, його майна та розшук дитини?
10. Що розуміється під стадією закінчення та відновлення виконавчого провадження?
11. Що таке поворот виконання?
12. Дайте правову характеристику місцю і часу здійснення виконавчих дій.

Аналітично-методичне завдання:

Здійсніть пошук та систематизуйте актуальні правові позиції Верховного Суду щодо практики здійснення виконавчого провадження.

Додаткова література:

1. Верба О. Вирішення судом питань, пов'язаних із настанням обставин, які ускладнюють або унеможливають виконання рішення. *Вісник Львівського університету*. 2009. Вип. 49. С. 106 - 117.
2. Макушев П. В. До питання умов та порядку здійснення виконавчого провадження. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 1. С. 122–126. URL : http://lsej.org.ua/1_2015/32.pdf.
3. Фурса С. Я. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення наказу до виконання : деякі проблемні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2012. Випуск 19. Том 2. С. 206–209.

ТЕМА 8. Фінансування виконавчого провадження. Розподіл стягнутих з боржника грошових сум

Ключові напрямки опрацювання

Фінансування виконавчого провадження здійснюється за рахунок коштів виконавчого провадження, які відповідно до статті 42 Закону України «Про виконавче провадження» складаються з: (1) виконавчого збору, стягнутого з боржника в порядку, встановленому ст. 27 Закону України «Про виконавче провадження», або основної винагороди приватного виконавця; (2) авансового внеску стягувача; (3) стягнутих з боржника коштів на витрати виконавчого провадження. Відповідно до Порядку використання коштів виконавчого провадження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 року № 554, вищезазначені кошти використовуються органами державної виконавчої служби для організації та проведення виконавчих дій щодо забезпечення примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб).

Студентам варто знати, що витрати виконавчого провадження складаються з мінімальних та додаткових витрат виконавчого провадження.

Мінімальні витрати виконавчого провадження складаються з плати за користування автоматизованою системою виконавчого провадження та витрат, пов'язаних з винесенням постанов про: відкриття виконавчого провадження; стягнення виконавчого збору (крім випадків, коли виконавчий збір не стягується); стягнення основної винагороди приватного виконавця (крім випадків, коли основна винагорода не стягується); стягнення витрат виконавчого провадження; закінчення виконавчого провадження (повернення виконавчого документа стягувачу).

Витрати, пов'язані з винесенням постанов, включають такі види витрат виконавчого провадження: виготовлення постанов та супровідних листів до них (папір, копіювання (друк) документів, канцтовари); пересилання постанов

(конверти, знаки поштової оплати (марки) або послуги маркувальної машини (послуги поштового зв'язку).

До додаткових витрат виконавчого провадження належать витрати виконавчого провадження, які не визначені цим пунктом як мінімальні витрати виконавчого провадження.

Питання для самоконтроля:

1. З яких витрат складається фінансування виконавчого провадження?
2. Який порядок сплати виконавчого збору?
3. В яких випадках виконавчий збір не стягується?
4. Що відноситься до мінімальних витрат виконавчого провадження?
5. З чого складаються додаткові витрати виконавчого провадження?
6. Які особливості стягнення витрат на проведення виконавчих дій?
7. Яка черговість задоволення вимог стягувачів у разі недостатності стягнутої суми для задоволення всіх вимог стягувачів?
8. Як стягується заборгованість по виплаті заробітної плати у разі недостатності стягнутої суми для задоволення всіх вимог стягувачів?
9. Який порядок виплати стягнутих грошових сум?
10. Яким чином здійснюється перерахунок стягнутих грошових сум?

Аналітично-методичне завдання:

(1) Складіть схему використання коштів органами державної виконавчої служби.

(2) Проаналізуйте Рішення Конституційного Суду України від 15.05.2019 року №2-р(П)/2019 щодо скасування авансування виконавчого провадження.

(3) Здійсніть пошук та систематизуйте актуальні правові позиції Верховного Суду щодо правил розподілу стягнутих з боржника грошових сум та черговості задоволення вимог стягувачів.

Кейс-стаді

Кейс 1.

На підставі виконавчого документа виконавець у триденний строк виніс постанову про відкриття виконавчого провадження. Боржник отримав цю постанову, але в добровільному порядку рішення не виконав. У зв'язку з чим, виконавець стягнув з нього виконавчий збір і направив документ для виконання за місцем роботи боржника.

Дайте правову оцінку діям виконавця в даній ситуації.

ТЕМА 9. Загальні правила звернення стягнення на майно боржника

Ключові напрямки опрацювання

Студенти повинні знати, що звернення стягнення на майно боржника шляхом накладення арешту на майно і його реалізації теоретично є одним з найефективніших заходів примусового виконання. Цей захід набуває все більшого застосування в практиці виконавців.

Звернення стягнення на майно боржника є одним із заходів примусового виконання рішень і його слід розглядати як комплекс послідовно вчинюваних процесуальних дій виконавців зі специфічними правовідносинами, властивими лише виконавчому провадженню. Черговість стягнення майна, є механізмом убезпечення боржника від можливих зловживань з боку третіх осіб, однак у той же час така черговість направлена на реальне задоволення законних вимог стягувачів, що відповідає основним принципам виконавчого провадження – найшвидшому та повному виконанню.

Досить важливою процесуальною дією є виявлення майна боржника, яка, по-перше, визначить подальші можливості для повноцінного виконання судового рішення, а по-друге, дасть змогу визначити реальний майновий стан особи боржника з метою гарантування захисту його прав та виконання обов'язків, а також забезпечить права стягувача.

Ключовою процедурою є також й арешт майна боржника, тобто фактичне обмеження здатності майна та майнових прав бути об'єктом цивільного чи господарського обігу, а також виступати предметом у різних договірних відносинах. Необхідність арешту майна обумовлена тим, що, по-перше, боржник буде позбавлений можливості здійснити відчуження належного йому майна задля уникнення його продажу в інтересах стягувача; по-друге, значно збільшуються шанси щодо належного повідомлення боржника про відкрите щодо нього виконавче провадження, а отже й забезпечення прав боржника на оскарження дій державного виконавця щодо відкриття виконавчого провадження та накладення арешту на його майно; по-третє, стягувач отримує реальну можливість задовольнити свої законні вимоги в достатньо короткий час.

Важливість процедури опису майна витікає з таких причин: по-перше, під час опису відбувається фактичне встановлення якісних, кількісних характеристик майна та майнових прав, а також просторове місцезнаходження такого майна; по-друге, залучення додаткових осіб (свідків, понятих) при проведенні опису суттєво підвищують законність виконавчих дій та їх об'єктивність, створюючи належні умови для ефективної оцінки такого майна та його реалізації. Саме тому опис майна вбачається важливим кроком, але разом із тим і процедурно складним, оскільки виконавець повинен максимально дотримуватися об'єктивності і законності для уникнення ситуації, коли треті особи подають до суду подання щодо вилучення тих чи інших речей з опису. Опис майна на стадії звернення стягнення на нього забезпечує принцип

реальності виконання судових рішень та втілює в собі один із механізмів гарантії прав як стягувача, так і боржника.

Аналіз процедури вилучення майна боржника як заходу, направленою на створення передумов для його належного збереження у первісному стані та своєчасної реалізації у межах процедур виконавчого провадження, дає всі підстави стверджувати про таке. По-перше, важливим аспектом є досягнення спільної згоди стягувача, боржника та виконавця щодо вибору особи зберігача, що дасть змогу застерегти прояви корупції та зловживання. По-друге, при передачі речі на зберігання відбувається втрата боржником контролю над нею, а відповідальність за збереження цінності речі переходить на зберігача. По-третє, зберігач уповноважений на управління речами, переданими на зберігання з метою збереження ними тих властивостей та тієї цінності, що була визначена при описі.

Система реалізації майна боржника за допомогою електронних ресурсів на цей час повністю позбавлена корупційних ризиків та непрозорих й неконкурентних дій її учасників. Однак й до цього часу залишається проблемним питання належного оформлення результатів проведених торгів та можливість на підставі вказаних документів оформити право власності на придбаний об'єкт. Під час реалізації арештованого майна класичні правовідносини «покупець-продавець» трансформуються, зважаючи на примусовий характер такого продажу. У цьому випадку виконавці разом із організатором публічних торгів виступають як особи, що створюють передумови для здійснення такого продажу, проте в жодному випадку не набувають статусу продавця такого майна.

Питання для самоконтроля:

1. Який порядок звернення стягнення на майно боржника?
2. Особливості звернення стягнення на кошти боржника в іноземній валюті та виконання рішень під час обчислення боргу в іноземній валюті.
3. Звернення стягнення на об'єкти нерухомого майна, об'єкти незавершеного будівництва, майбутні об'єкти нерухомості фізичної особи.
4. Звернення стягнення на заставлене майно.
5. Особливості звернення стягнення на кошти та майно боржника – юридичної особи та фізичної особи – підприємця.
6. Звернення стягнення на майно боржника, що перебуває в інших осіб.
7. На яке майно не може бути звернено стягнення?
8. Порядок виконання рішень, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.
9. Арешт і вилучення майна (коштів) боржника.
10. Визначення вартості майна боржника. Оцінка майна боржника.
11. Зберігання майна, на яке накладено арешт. Зняття арешту з майна.
12. Реалізація майна, на яке звернено стягнення.

Аналітично-методичне завдання:

Складіть порівняльну таблицю норм щодо порядку реалізації рухомого та нерухомого майна.

Кейс-стаді

Кейс 1.

Вилучені у боржника ювелірні вироби із золота та срібла державний виконавець здав в комісійний магазин для реалізації. Гроші в сумі 2800 грн., виявлені у боржника, державний виконавець залишив у себе в сейфі, щоб надалі погасити витрати по виконанню, а також повернути стягувачу відповідну суму за рішенням суду. Цінні папери здав на зберігання в Ощадбанк.

Дайте оцінку діям державного виконавця. Вкажіть порядок реалізації цінностей.

Кейс 2.

За рішенням суду виконавець повинен вилучити у боржника і передати стягувачу майно, але виконати дане рішення не представилося можливим, тому що цього майна не виявилось у боржника.

Як вирішити ситуацію?

Кейс 3.

Виконавець на підставі рішення суду з'явився до боржника з метою провести опис майна, яке знаходилося у нього в гаражі. Боржник у грубій формі відмовив державному виконавцю у здійсненні виконавчих дій, аргументуючи це тим, що гараж є його власністю, і ніхто не має право входити до нього без дозволу.

Дайте правовий аналіз ситуації, посилаючись на закон.

Додаткова література:

1. Білоусов Ю.В. Мораторій на звернення стягнення на майно у контексті забезпечення майнових інтересів держави та суб'єктів приватного права. *Університетські наукові записки*. 2019. № 3 (71). С. 120–135. URL: <https://doi.org/10.37491/UNZ.71.11>.

2. Боднар І.В. Особливості вилучення у боржника і передача стягувачеві певних предметів, зазначених у рішенні. *Цивілістична процесуальна думка*. 2015. № 1. С. 57–60.

3. Кравченко І. І. Проблеми звернення стягнення на однокімнатну квартиру боржника: виконавча та судова практика. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 210-214.

4. Кравченко І. І. Актуальні питання звернення стягнення на майно боржника як примусового заходу виконання рішення. *Адвокат*. 2013. № 10. С. 40-44.

5. Кравченко І. І. Особливості звернення стягнення на однокімнатну квартиру боржника як примусовий захід виконання рішення у виконавчому процесі. *Адвокат*. 2014. № 2. С. 45-48.

6. Кравченко І. І. Реалізація арештованого майна через електронні торги у виконавчому процесі України. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 176-178.

ТЕМА 10. Звернення стягнення на доходи фізичної особи

Ключові напрямки опрацювання

До одних із заходів примусового виконання рішень законодавством України віднесено: (1) звернення стягнення на кошти, цінні папери, інше майно (майнові права), корпоративні права, майнові права інтелектуальної власності, об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності, інше майно (майнові права) боржника, у тому числі якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб, або боржник володіє ними спільно з іншими особами; (2) звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника.

Стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи (визначені Постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 р. № 146) боржника звертається у разі відсутності в боржника коштів/електронних грошей, що знаходяться на рахунках у банках чи інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, електронних гаманцях в емітентах електронних грошей, відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних до стягнення сум, а також у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів. (ч. 1 ст. 68 Закону України «Про виконавче провадження»).

За іншими виконавчими документами виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника - за письмовою заявою стягувача або за виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує п'яти мінімальних розмірів заробітної плати. (ч. 2 ст. 68 Закону України «Про виконавче провадження»).

Студенти повинні знати, що підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи - підприємці здійснюють відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника і перераховують кошти на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця у строк, встановлений для здійснення зазначених виплат боржнику, а в разі якщо такий строк не встановлено, - до десятого числа місяця, наступного за місяцем, за який здійснюється стягнення. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується із суми, що залишається після

утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. (ч. 1 ст. 70 Закону України «Про виконавче провадження»).

Студенти повинні орієнтуватися в особливих процедурах стягнення аліментів, в тому числі з доходів військовослужбовців; стягнення на допомогу з державного соціального страхування та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства.

Питання для самоконтроля:

1. Який порядок звернення стягнення на доходи боржника?
2. Які умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника?
3. Які особливості відрахування із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника?
4. Як здійснюються відрахування із заробітної плати боржника – фізичної особи, який працює на роботах з періодичним нарахуванням заробітної плати?
5. Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника.
6. Чи здійснюється контроль державним виконавцем за правильним і своєчасним відрахуванням із заробітної плати та інших доходів боржника і, якщо так, то як саме?
7. Яким є граничний розмір відрахувань із доходів працівника за одним виконавчим документом?
8. Які особливості виконання рішення суду щодо стягнення аліментів на неповнолітню дитину?
9. Які особливості стягнення аліментів з доходів військовослужбовців?
10. Які умови застосування до боржників додаткових штрафних санкцій за невиконання рішень про стягнення аліментів?
11. Особливості тимчасового обмеження прав громадян у разі наявності заборгованості зі сплати аліментів.
12. Звернення стягнення на допомогу з державного соціального страхування та соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства.
13. На які кошти не може бути звернено стягнення?

Аналітично-методичне завдання:

- (1) Здійсніть пошук та систематизуйте актуальні правові позиції Верховного Суду щодо звернення стягнення на заробітну плату боржника.
- (2) Підготуйте проект заяви про звернення стягнення на заробітну плату боржника.

Кейс-стаді

Кейс 1.

Громадянин П. має заборгованість за кредитним договором у розмірі 100 000 грн. Його щомісячна заробітна плата становить 18 000 грн.

Розрахуйте максимальний розмір щомісячних утримань із заробітної плати.

Додаткова література:

1. Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1203-2002-%D0%BF#Text>

2. Про перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 року №146 в редакції станом на 11.11.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/146-93-%D0%BF#Text>

3. Щодо звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника : лист Міністерства юстиції України від 11.05.2022 р. № 35368/39453-33-22/20.5.1 URL: <https://document.vobu.ua/doc/17902>

4. Про затвердження Інструкції про виконання в Україні Конвенції про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання 15.09.2017 р. № 2904/5 в редакції станом на 23.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1150-17#Text>

5. Волкова Н.В. Виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання дитину у період воєнного стану. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aed401e2-dd63-44ad-8bab-13fd67c700e0/content>

6. Дерій О. О. Адміністративна відповідальність за невиконання рішень про сплату аліментів як новий захід впливу на боржника. *Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика*; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.): збірник наукових статей / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець: Позднишев, 2019. С. 83–85.

7. Ільченко І.П. Проблеми виконання судових рішень про стягнення аліментів на утримання одного із подружжя за кордоном: юридичні та практичні перешкоди. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. №5. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/312957>

8. Іщенко Д.Ю. Виконання судових рішень про стягнення аліментів в Україні: аналіз актуальних питань. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. №3. С. 63–69. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2019.3.63-69>

9. Судовий розгляд і виконання рішень у справах про стягнення аліментів: монографія / Н. В. Волкова, Д. А. Шкорупеев; передм. Н. Ю. Голубєва; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2022. 192 с.

10. Фурса С. Я., Снідевич О. С. Щодо доцільності прийняття Закону України про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо звернення стягнення з окремих видів доходів. *Нотаріат. Адвокатура. Суд.* 2010. № 6 (56).

ТЕМА 11. Особливості виконання рішень у немайнових справах

Ключові напрямки опрацювання

Ознайомлення із темою студенти повинні розпочати з розуміння поняття рішення немайнового характеру. Рішення немайнового характеру – це рішення, за яким боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення.

Виконання рішень немайнового характеру регулює розділ VIII Закону України «Про виконавче провадження».

Відповідно до ст. 63 Закону України «Про виконавче провадження», за рішеннями, за якими боржник зобов'язаний особисто вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець наступного робочого дня після закінчення 10-денного строку після відкриття виконавчого провадження (крім рішень, що підлягають негайному виконанню, рішень про встановлення побачення з дитиною) перевіряє виконання рішення боржником. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше як на 3-й робочий день після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання без поважних причин боржником рішення виконавець вносить постанову про накладення на боржника штрафу, в якій також зазначаються вимога виконати рішення протягом 10 робочих днів (за рішенням, що підлягає негайному виконанню, – протягом 3 робочих днів) та попередження про кримінальну відповідальність.

Студенти, опанувавши загальні правила виконання рішень немайнового характеру, повинні знати алгоритм виконання рішень про відібрання дитини; особливості виконання рішень про встановлення побачень з дитиною, рішення про усунення перешкод у побаченні з дитиною; особливості виконання рішень про поновлення на роботі; особливості виконання рішень про виселення боржника (ст. 66 Закону України «Про виконавче провадження»); особливості виконання рішень про вселення стягувача (ст. 67 Закону України «Про виконавче провадження»).

Варто зауважити, що відповідно до ст. 5 Закону України «Про виконавче провадження» приватний виконавець не наділений повноваженнями здійснювати виконання рішення про відібрання і передання дитини, встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною; рішень про виселення та вселення фізичної особи.

Питання для самоконтроля:

1. Що таке рішення немайнового характеру?
2. Які види рішень немайнового характеру підлягають виконанню?
3. У чому полягають особливості виконання рішень немайнового характеру?
4. Які з рішень немайнового характеру мають право виконувати приватні виконавці?
5. Який строк надається для виконання рішень про зобов'язання вчинити певні дії?
6. Які рішення підлягають негайному виконанню?
7. Які виконавчі дії вчиняє виконавець у результаті невиконання боржником рішення про зобов'язання вчинити певні дії?
8. Які особливості виконання рішення про поновлення на роботі?
9. Який порядок виконання рішення про відібрання дитини?
10. Які дії вчиняє виконавець при вселенні/виселенні боржника?

Аналітично-методичне завдання:

(1) Здійсніть пошук та систематизуйте судову практику суду касаційної інстанції щодо виконання судових рішень про визначення місця проживання дитини та відібрання дитини.

(2) Підготуйте проект постанови про відкриття виконавчого провадження у справі про поновлення на роботі.

Кейс-стаді

Кейс 1.

При виконанні рішення суду у справі про передачу дитини на виховання у прийомну сім'ю боржник вчинив опір виконавцю.

Назвіть заходи впливу до боржника в даному випадку.

Кейс 2.

Після повернення зі службового відрядження Н. дізнався, що за рішенням суду він виселений з квартири без надання іншого жилого приміщення. Вважаючи, що виселення проводилося з порушенням закону, він звернувся до суду зі скаргою на дії виконавця. Він вказав, що виселення було здійснено в його відсутність, про час виселення йому не повідомили, речі, що належать йому, були здані на зберігання сусідові по квартирі. Крім того, до акта опису не були внесені золотий годинник, залишений ним у квартирі.

Вкажіть, які дії має вчинити виконавець при виселенні боржника.

Додаткова література:

1. Бондар І. В. Проблемні аспекти примусового виконання рішення суду про відібрання дитини та передання її на виховання іншим особам (органам). *Актуальні*

проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика: збірник наукових статей; IV Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 6 грудня 2019 р.) / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Видавець Позднішев, 2019. 204 с. С. 117–119.

2. Степаненко Н.В., Кубрак Д.А. Захист прав дітей під час реалізації гарантій у виконавчому провадженні: теоретико-правове дослідження. *Legal Bulletin*, 2024. С. 52–55. URL: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2024-12-A7>

3. Стоянова Т. А. Особливості виконання рішень у немайнових спорах / Тетяна Анатоліївна Стоянова // *Правове життя сучасної України : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : ВД «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 595–597.* <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f3defd5-4d93-4449-bb39-318b4b23f381/content>

ТЕМА 12. Виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб. Виконання рішень іноземних судів

Ключові напрямки опрацювання

З метою успішного опанування теми студенти повинні знати, що відповідно до пункту 6 та 15 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземець – особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав; особа без громадянства - особа, яка не розглядається як громадянин будь-якою державою в силу дії її закону.

Статтею 26 Конституції України визначено, що іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України.

Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», під час виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, які проживають чи зареєстровані на території України або мають на території України власне майно, у тому числі яким володіють спільно з іншими особами, застосовуються загальні положення виконавчого провадження. Порядок виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства визначено статтею 77 Закону України «Про виконавче провадження», якою встановлено, що під час виконання рішень стосовно іноземців, осіб без громадянства, які відповідно проживають (перебувають) чи зареєстровані на території України або мають на території України власне майно, яким володіють самостійно або разом з іншими особами, застосовуються положення цього Закону.

Таким чином, до іноземців встановлені ті самі ж вимоги і покладені ті ж обов'язки щодо виконання рішення суду, що й на громадян України.

Окремо студенти повинні дослідити особливості виконання рішень іноземних судів. Для цього слід опрацювати норми Законів «Про міжнародні договори України», «Про міжнародне приватне право», розділ IX ЦПК України.

Відповідно до ст. 81 Закону України «Про міжнародне приватне право» в Україні можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах, що виникають з цивільних, трудових, сімейних та господарських правовідносин, вироки іноземних судів у кримінальних провадженнях у частині, що стосується відшкодування шкоди та заподіяних збитків, а також рішення іноземних арбітражів та інших органів іноземних держав, до компетенції яких належить розгляд цивільних і господарських справ, що набрали законної сили.

В Україні не можуть бути визнані та виконані рішення іноземних судів у справах щодо стягнення заборгованості з підприємства оборонно-промислового комплексу на користь юридичної особи держави-агресора та/або держави-окупанта або юридичної особи з іноземними інвестиціями чи іноземного підприємства держави-агресора та/або держави-окупанта.

Питання для самоконтроля:

1. Які особливості здійснення виконавчих дій щодо іноземного елемента:
 - а) якщо у виконавчому провадженні іноземний громадянин бере участь як стягувач, а боржником виступає громадянин України?
 - б) якщо у виконавчому провадженні іноземний громадянин виступає як боржник?
 - в) якщо майно іноземця знаходиться як на за кордоном, так і на території України?
2. Чи входить в коло компетенції приватного виконавця виконання рішень щодо іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб?
3. Який порядок стягнення аліментів у справах з іноземним елементом?
4. Як відбувається легалізація документів?
5. Які міжнародні механізми забезпечення виконання рішень існують?
6. Яку відповідальність несуть іноземці, особи без громадянства у разі не виконання рішення суду?
7. Які умови, процедура та можливі підстави для відмови у визнанні та виконанні рішень іноземних судів на території України?
8. Який процесуальний порядок визнання та виконання рішень іноземних судів і арбітражів на території України?
9. Які відомості має містити клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду?
10. В який строк може бути пред'явлено до примусового виконання в Україні рішення іноземного суду?

Аналітично-методичне завдання:

- (1) Здійсніть пошук та систематизуйте судову практику суду касаційної інстанції щодо виконання судових рішень за участі іноземного елемента.
- (2) Підготуйте клопотання про визнання та надання дозволу на виконання рішення іноземного суду в Україні.

Додаткова література:

1. Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах від 2.07.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_001-19#Text
2. Нью-Йоркська конвенція про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень від 7.06.1958 р. URL: https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Text-of-UN-Convention_New-York-1958-4.pdf
3. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. №2709-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 року № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
5. Євтушенко О. Особливості визнання та виконання рішень іноземних судів: дис. ... канд. юрид. наук. : спец. 12.00.03. Київ. 2005. 210 с.
6. Мальський М. Проблеми здійснення виконавчого провадження щодо рішень судів чи інших юрисдикційних органів, винесених в іноземній державі, як інституту транснаціонального виконавчого процесу. Национальный юридический журнал: теория и практика. 2014. Лютий. С. 102–108.
7. International Enforcement of Foreign Judgments / Paul Hopkins (ed.). Salzburg: Yorkhill Law Publishing, 2006. 580 p.
8. Мінченко Д. Процесуальний статус учасників судового процесу у справах про визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 33–37.

ТЕМА 13. Оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби

Ключові напрямки опрацювання

Порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби визначений ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження».

Рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до суду, який видав виконавчий документ, у порядку, передбаченому законом.

Оскаржити рішення, дії чи бездіяльність виконавців та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб), у тому числі постанов державного виконавця про стягнення виконавчого збору, постанов приватного виконавця про стягнення основної винагороди, витрат виконавчого провадження та штрафів, сторони, інші учасники та особи можуть до відповідного адміністративного суду.

Крім того, стягувачі та інші учасники виконавчого провадження (крім боржника) можуть подати скаргу на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця до начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець. Скаргу на рішення, дії та бездіяльність начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, можуть подати до керівника органу державної виконавчої служби вищого рівня.

Студентам слід звернути увагу, що форма і зміст скарги у виконавчому провадженні визначені в ч. 4 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження».

Питання для самоконтроля:

1. Хто має право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність державного виконавця?
2. Куди може звернутися особа з метою оскарження дій, рішень, або бездіяльності державного виконавця?
3. Яка форма звернення суб'єктів, які оскаржують дії, рішення, або бездіяльність державного виконавця?
4. До юрисдикції якого суду відноситься розгляд справ щодо оскарження постанов державного виконавця?
5. Який строк для оскарження дій, рішень, або бездіяльності державного виконавця?

Аналітично-методичне завдання:

(1) Здійсніть пошук та систематизуйте правові висновки Верховного Суду щодо правил обрахування строку для звернення сторони виконавчого провадження зі скаргою на рішення, дію або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення.

(2) Проаналізуйте судову практику Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність приватного/державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби під час виконання судових рішень у цивільних справах.

(3) Розробіть проект скарги на дії приватного виконавця.

Додаткова література:

1. Грабильнікова О.А. Перспективи удосконалення механізму захисту прав сторін виконавчого провадження. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Ч. 2. С. 52–55. URL: http://apnl.dnu.in.ua/tom_2_2017/15.pdf.
2. Дзисюк Я. М. Деякі особливості оскарження рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2015. Випуск 30. Том 2. С. 32–36.
3. Дзисюк Я. М. Історичний розвиток проваджень у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція*. 2014. № 8. С. 81–83.
4. Забродіна О. В. Проблемні питання правозахисної функції виконавчого провадження. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 1. С. 75–77. URL: http://www.pap.in.ua/1_2015/22.pdf.

ТЕМА 14. Особливості відповідальності суб'єктів виконавчого провадження

Ключові напрямки опрацювання

Відповідальність у виконавчому провадженні – міжгалузеве явище, яке охоплює всі заходи юридичної відповідальності, що застосовуються й до виконавця, й до боржника та інших суб'єктів виконавчого провадження у зв'язку з виконанням вимог виконавчих документів. Відповідальність у виконавчому провадженні покликана забезпечити правильне та своєчасне виконання виконавчого документа.

Відповідальність у виконавчому провадженні диференційована залежно від того, щодо якого суб'єкту застосовується: до боржника чи іншим суб'єктам. Оскільки порушення виконавчого провадження є наслідком протиправної поведінки боржника, його ухилення від самостійного виконання вимоги виконавчого документа у порушеному виконавчому провадженні не становить особливої протиправності. Застосовувані до боржника заходи відповідальності у виконавчому провадженні повинні не так карати, як спонукати до виконання вимог виконавчого документа боржником.

Питання для самоконтроля:

1. Поняття та ознаки відповідальності у виконавчому провадженні.
2. Види відповідальності: дисциплінарна, цивільно-правова, адміністративна, кримінальна, фінансова.
3. Особливості відповідальності державного виконавця.
4. Відповідальність приватного виконавця.
5. Відповідальність боржника.

6. Відповідальність інших суб'єктів: стягувача, банків та інших фінансових установ, роботодавців.

7. Процесуальні аспекти притягнення до відповідальності.

Аналітично-методичне завдання:

(1) Проаналізуйте судову практику щодо притягнення до відповідальності державного виконавця.

(2) Складіть проект протоколу про адміністративне правопорушення щодо боржника.

Додаткова література:

1. Бортник Н. П., Єсімов С. С. Правова регламентація заходів адміністративно-процесуального примусу. *Соціально-правові студії*. 2021. Випуск 3 (13). С. 28–34.

2. Булик І. Л. Класифікація суб'єктів адміністративно-правового забезпечення виконавчого провадження в Україні. *Київський часопис права*. 2021. № 2. С. 53–59.

3. Єсімов С. С. Превентивне регулювання: теоретичні аспекти. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 3 (9). С. 40–47.

4. Ковалів М.В., Боровікова В.С. суб'єкти відповідальності у виконавчому провадженні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія юридична. 2024. № 2. С. 22-29. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/view/863/842>

5. Лавренова О. І. Особливості провадження у справах щодо притягнення до адміністративної відповідальності осіб за невиконання законних вимог приватного виконавця. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a41aca04-5408-4b2b-b6be-28567c5224c7/content>

6. Малярчук Л., Снідевич О. Суб'єкти виконавчого провадження: законопроектні новели. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 42–47.

7. Мелех Л. Правосуб'єктність учасників цивільних та господарських правовідносин на стадії виконавчого провадження. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 467–480.